

Hviezdne písmo

a myšlienka vybudovať prvé Goetheanum

Sergej O. Prokofjev

"Skúsme sa na chvíľu zamyslieť nad tým, keď sme urobili to, čo sme dnes večer chceli urobiť, že si musíme uvedomiť, ako sa pozeráme do ďalekých, ďalekých časových okruhov, aby sme si skutočne uvedomili, ako je misia, ktorú má táto stavba podpísať, ako je táto veľká misia ľudstva integrovaná do našej planéty Zem."

Rudolf Steiner položil základný kameň prvého Goetheana 20. septembra 1913 (GA268)

Otázka: Aký je duchovno-okultný význam hviezdneho súhvezdia v čase polozenia základného kameňa prvého Goetheana, súhvezdia, ktoré bolo opísané slovami: "Merkúr stál ako Večernica vo Váhach" a aký je jeho vzťah k myšlienke budovania Goetheana?

Samotná skutočnosť, že v dokumente, ktorý bol umiestnený v základnom kameni, je odkaz na túto konšteláciu, takmer vedie k myšlienke, či a ako obsahuje základnú myšlienku budovy v kozmickom zameraní. Inými slovami, dá sa táto základná myšlienka čítať v znameniach Písma, ktoré boli napísané na nebesiach večer 20. septembra 1913?

Na základe pokusu o "prečítanie hviezdneho písmena" v predchádzajúcej kapitole chceme teraz hľadať riešenie aj pre túto konšteláciu. Aby sme ho mohli čítať v jeho vlastnom zmysle, musíme sa pripraviť a potom sa obrátiť na jeho vonkajší astronomický aspekt, ktorý Elisabeth Vreede píše vo svojom článku venovanom tejto konštelácii:

"Začnime od vonkajšieho súhvezdia, ktoré je predstavené slovami: Merkúr stojí vo Váhach. Ak vezmeme do úvahy takzvaný efemeris z 20. septembra 1913, zistíme, že v ten istý deň pred 11. hodinou ráno planéta Merkúr prekročila nebeský rovník, takže Merkúr večer stále stál na prvom stupni Váh. Neďaleko neho stálo Slnko, s ktorým bol nedávno v konjunkcii. Vďaka tejto konjunkcii prešiel Merkúr zo západnej strany Slnka na východnú stranu ako Ranná hviezda, stal sa Večernicou a až potom sa od nej vzdialil o 3 a pol stupňa, stále úplne nepostrehnuteľný pre vonkajšie oko.

Keď Slnko zapadlo v Dornachu 20. septembra o 18:30 SEČ, Merkúr bol bezprostredne nad západným obzorom v okamihu, keď sa uskutočnilo skutočné polozenie základného kameňa. Keď však prekročila rovník, stála v "jesennom bode", jesennej rovníkovej, ktorú má Slnko dosiahnuť až 23. septembra. Ale rovník prekračuje horizont na miestach na východe a západe. Táto čiara medzi východom a západom vždy označuje priesečník nebeského rovníka s horizontom. Výsledkom bolo, že Merkúr stál vo vzťahu k štruktúre práve na západe, to znamená, že bol bezprostredne v pozdĺžnej osi veľmi presne "orientovaného" Goetheana a zároveň prekročil horizont v rotácii Zeme a nadol vlastným pohybom cez rovník."

To znamená: Merkúr sa pohyboval vo vzťahu ku Goetheanovi v smere jeho pozdĺžnej osi – zo západu na východ, práve keď zapadalo slnko.

Teraz je potrebné si uvedomiť, že Rudolf Steiner mal na mysli slovo znamenie, nie obraz súhvezdia Váhy, keď hovorí, že Merkúr stál vo Váhach v čase polozenia základného kameňa. Elisabeth Vreede v inom článku poznamenáva: "Nachádzame staré mená, ktoré takto používal Rudolf Steiner ["mená" tu neznamenajú súhvezdia, ale znaky, napríklad... vo výraze použitom pri položení základného kameňa prvého Goetheana: "Merkúr stál ako Večernica vo Váhach." Merkúr prekročil rovník v ten príhodný deň (20. septembra 1913) krátko pred obratom a dosiahol miesto vo Váhach medzi horným a dolným oblúkom zverokruhu. Dnes však tento bod leží v Panne. Takže by ste mohli povedať: Merkúr stál v Panne - takto by to nebolo to, k čomu to viedlo - rovnovážna pozícia."

V skutočnosti to nie je v okamihu polozenia základného kameňa v súhvezdí Panny, z hľadiska modernej astronómie, nielen Slnka, ale aj Merkúra, bez ohľadu na jeho spätný pohyb. Slnko totiž prichádza do súhvezdia Váh až 1. novembra, teda takmer štyridsať dní po položení základného kameňa. Merkúr, na druhej strane, sa ponáhľa vo svojom opačnom pohybe "k východu slnka" nie ďaleko dopredu, aby vstúpil do tejto konštelácie 20. septembra. Slnko však vstupuje do Váh 24. 68. septembra, čo umožňuje Merkúru, ktorý beží pred ním, urobiť tento prechod o niečo skôr, takže 20. septembra vstúpi do "prvého stupňa" tohto znamenia.

To jasne ukazuje, že Merkúr v okamihu polozenia základného kameňa patrí na jednej strane úplne do súhvezdia Panny a na druhej strane už vstúpil do prvého stupňa Váh. Následne sa zaoberáme nielen určitou konšteláciou, ale predovšetkým určitým procesom, konkrétne procesom prechodu z Merkúra (v jeho spätnom pohybe vzhľadom na Slnko) z oblasti Panny do oblasti Váh.

Ak vezmeme do úvahy fyzický pohyb Merkúra zo západu na východ v okamihu polozenia základného kameňa, odhalí sa aj jeho okultná existencia. Fyzické Slnko na západe bolo tesne zapustené pod horizont. Takýto "západ slnka" fyzického Slnka na západe však zodpovedá postupnému "vzostupu" duchovných slnečných síl na východe. A spôsob, ako zažiť slnko o polnoci, bol od najstarších čias smerom od západu na východ.

V neskoršej prednáške Rudolf Steiner, odvolávajúc sa na okultné vyhlásenie Jakoba Böhmeho o "červených východu", opisuje skúsenosť skoršieho zasvätenca takým spôsobom, že si ráno po prebudení môže povedať: "Viem, čo som zažil počas svojho nočného života. Pamätám si celkom dobre, že som videl modrasté tlmené svetlo večerného súmraku prichádzajúce z ďalekého západu smerom na východ, a to, čo som videl, čo si len pamätám, bolo o polnoci na najvzdialenejšom mieste na oblohe, oproti miestu, v celej žiarivej sile dňa... Videl som slnko o polnoci" (GA 236, 27.6.1924).

A Merkúr nám vo svojom zapadajúcom pohybe zo západu na východ ukazuje presne túto cestu: od fyzického k duchovnému Slnku. Ale je na nás, aby sme ho nasledovali, ak sme schopní tak urobiť, bude pre nás skutočným duchovno-nebeským sprievodcom, ktoré nám pomôžu nájsť cestu z pozemskej sféry cez duchovnú lunárnu sféru do vyššej slnečnej sféry. O tejto činnosti ducha Merkúra ako vodcu v duchovnom (imaginatívnom) svete hraničiacom so Zemou Rudolf Steiner hovorí tieto slová:

"Na tejto duchovnej nočnej oblohe teraz Merkúr svieti v nádherne tlmenom svetle. Hviezda Merkúr dnes večer skutočne stúpa, keď prechádza do tejto očarujúcej noci, ale nie

spôsobom, akým vidíme Merkúr cez ďalekohľad, ale je isté, že je to niečo živé. Nemôžeme okamžite rozlíšiť živé duchovné bytosti, ktoré obývajú Merkúr, ale vo všeobecnosti môžeme určitým spôsobom zistiť, že Merkúr vyhovuje, že človek má čo do činenia s duchovným svetom, a potom postupne vychádza duchovná hviezda Merkúr tohto dňa, ktorá prechádza do tejto očarujúcej noci. V tomto trblietavom súmraku a slabnúcich trblietkach povstáva v Merkúre bytosť, ktorú nazývame božská bytosť Merkúra. Potrebujeme ho, nevyhnutne ho potrebujeme, inak nastane zmätok. V duchovnom svete musíme

nájsť túto bytosť, o ktorej vieme, že patrí k bytostiam Merkúra... Nepotrebujeme ju ako sprievodcu na nejakej neurčitej ceste, ale môžeme ju premeniť na božského posla Merkúra na konkrétnu cestu do duchovného sveta.

A tak je to takto: Ak chceme nájsť správnu cestu do duchovného sveta, musíme najprv prejsť veľmi určitou skúsenosťou, ktorá nás bude viesť a viesť... Ale v spôsobe, akým Merkúr funguje, táto predstavivosť prechádza na jeho bytosti... A tak si uvedomujeme, že z Merkúrovej činnosti, z jeho vizionárskeho sveta, do skutočného konceptuálneho sveta k nám prúdi niečo duchovné" (GA 243, 21.7.1924).

Človek tak kráča pod vedením Večernice Merkúrovej, ktorá sa pohybuje zo západu na východ a ukazuje cestu od zatemneného fyzického k odchádzajúcemu duchovnému alebo astrálnemu svetlu, postupne do duchovného sveta, v ktorom dosahuje skutočný život vo fantáziách, v ktorom ukazuje aj duchovnú stránku konštelácie 20. septembra, ktorá je obsiahnutá v tom, že v danom okamihu keď fyzický Merkúr prechádza z ríše Panny do ríše Váh, duchovný Merkúr sa obracia z hľadiska nadzmyslového sveta a prechádza z ríše Váh do ríše Panny. Pozorované z hľadiska duchovných hierarchií pôsobiacich vo vesmíre, zodpovedá odchodu z ríše duchov pohybu do ríše duchov múdrosti, alebo inými slovami, z planetárnych oblastí spojených so Zemou do sféry pevných hviezd (a z hľadiska okultnej symboliky čísel: prechod od zákona čísla sedem k zákonu čísla dvanásť).

A teraz, podľa vedenia tohto "posla Božieho" Merkúra, chceme vstúpiť do našich myšlienok do prvého Goetheana v smere zo západu na východ. Ukazuje sa, že jeho základný stavebný plán je akousi "spomienkou" na nebeskú konšteláciu pri položení základného kameňa. Elisabeth Vreede to opisuje nasledovne: "Vidíme, ako pozdĺžna os štruktúry - jediná symetrická os, ktorá ide zo západu na východ a je tiež symetrickou osou základného kameňa - vedie bezprostredne k tomu, že Merkúr zapadá za horizont, čo udržiava rovnováhu medzi nebom a zemou - rovníkom a ekliptikou - medzi nadzemným a podzemným svetom. Táto symetrická os je zároveň voľnou osou budovy." (Pozri kresby v Elisabeth Vreede.)

Následne, v okamihu polozenia základného kameňa, polohy Merkúra "medzi nebom a zemou", medzi veľkým a malým svetom (pri základnom kameni bol veľký dode-kahedron orientovaný na východ a malý na západ), vzniká duchovný pohľad v "rovnováhe Váh" medzi planetárnym svetom spojeným so Zemou a svetom pevných hviezd a zároveň v sebe vytvoril vznešený obraz budovy s dvoma kupolami, v ktorom jedna kupola odkazuje na pravidlo planetárnych zákonov spojených s číslom sedem a druhá na zákony hviezd spojených s číslom dvanásť. Takto sa nám zjavuje prvé Goetheanum, keď doň vstupujeme západným vchodom.

Ako sa nám to však javí z tohto pohľadu vo vzťahu k vonkajšiemu svetu, vo vzťahu k okolitej krajine a prírode a aký je jeho vzťah k svetu bežného denného vedomia? Z komunikácie duchovnej vedy vieme, že prirodzená konfigurácia Zeme, hoci má konkrétne formy, je výtvorom vedúcich duchov našej súčasnej pozemskej inkarnácie, elohim alebo duchov formy (GA121, 11. 6.1910). Zároveň však tvoria aj hierarchiu, ktorá už v časoch starovekej Lemúrie dávala ľuďom individuálny princíp Ja, na základe ktorého postupne vznikalo moderné bdelé vedomie Ja.

S formami a plastickým zobrazením Goetheana je to celkom iné. V ňom zároveň vo svojom vonkajšom vyjadrení prijímala substanciu imaginatívneho sveta, dokonca aj vo formách a plastických reprezentáciách viditeľných v bežnom každodennom vedomí. Za bežných podmienok prežívame imaginatívny svet iba v noci, v úplnom alebo čiastočnom bezvedomí.

Ale človek môže okultným vývojom dosiahnuť taký stupeň, že, aby sme použili slová Rudolfa Steinera, "dokáže vykúzliť noc do dňa", prebudiť nočné imaginatívne vedomie v bdelom dennom

vedomí, čiže dosiahnuť plnú vedomú skúsenosť objektívnou predstavivosťou. A takáto predstavivosť, viditeľne vykreslená aj vonkajším okom, bolo prvým Goetheanum.⁷² Vo všetkých svojich formách, farbách a plastickom zobrazení je totiž výsledkom toho, že nočné imaginatívne zážitky sa preniesli do slnkom zaliatej prírodnej krajiny obklopujúcej budovu. Z tohto pôvodne čisto prírodného prostredia musíme teraz s plným vedomím vstúpiť do sveta nočných predstáv, ktoré sa objavujú v dennej ríši.

V Goetheane totiž môžeme celkom vedome zažiť vo svojom každodennom vedomí to, čím inak v noci nevedome prechádzame. Preto môžeme povedať: keď prekročíme prah západného portálu Goetheany, v skutočnosti prekračujeme aj prah do duchovného sveta, aj keď sa nám to na prvý pohľad zdá byť skôr symbolickým než skutočným aktom. A prvá vec, s ktorou sa stretávame za prahom západného portálu, je centrálné červené okno, ktoré predstavuje človeka, ktorý prah prežíva správnym spôsobom a zároveň prekonáva protichodné sily (tri zvieratá), ktoré nechcú, aby človek vstúpil do duchovného sveta, ale v tomto prípade mu chcú zabrániť vstúpiť do Goetheanu (to znamená, že mu nechcú dovoliť získať správny vzťah so sebou).

Pod centrálnym obrázkom červeného okna čítame slová: "Vidím". Toto Ja je tu predstaviteľom bdelého denného vedomia, ktoré je dôsledkom prvotného daru duchov formy, a v ktorého poli človek, ktorý prekročí prah, má vedome vyvolať "nočné zážitky", ktoré sa potom javia ako svet objektívnej predstavivosti, objektívneho, duchovného videnia: "Vidím." A to, čo sa takto javí "z druhej strany; sveta foriem" - z druhej strany západného goetheovského portálu - že

je duchovný svet, v ktorom hľadáme na premenený Merkúr ako

"posol vyšších bohov", Merkúr, ktorý potom v "trblietavom súmraku"

a tlmené trblietky" ôsmich farebných okien Veľkej siene vedú

Študent v neustále sa meniacom, pohyblivom obrazovom svete

predstavy, ktoré sú vyjadrené vo farbách kupoly a v metamorfózach motívy oblúkov a stĺpov. Premenený pohyb Merkúra Pritom vedie učeníka zo západu na východ týmto smerom, zatiaľ čo V tlmenom svetle okien vytvára svoju vlastnú podobu caduce, štvorstupňový Merkúrov štáb, ktorého ohyby a križovatky tvorí obsah a polohu deviatich farebných okienok stupňa "I", "Formy", "Život" a "Vedomie" (pozri kresbu na tejto stránke). Lebo toto sú hlavné kroky, ktorými posol Merkúr vedie učeníka v tme, trblietavé svetlé okná.

Východiskovým bodom tohto hnutia je, ako sme videli, skúsenosť Ja (červené okno na západe), tento prapôvodný impulz pozemského rozvoja, ktoré Mojžiš kedysi považoval za vyššie zjavenie Elohima Jahveho na vrchu Sinai. "Ejeh asher eyeh" - "Ja som", táto základná skúsenosť je jediný správny základ a začiatok modernej duchovnej cesty, a preto sa objavuje na samom začiatku vedenia Merkúra.

Vyzbrojení iba touto skúsenosťou môžeme nájsť oporu a rovnováhu medzi dvoma kategóriami protichodných bytostí (motívy dvoch zelených okien) v duchovnom svete. Teraz nasleduje druhý ohyb Merkúrovej palice. Tu sa približujeme, obraciame sa k zdroju vonkajšieho viditeľného vesmírneho sveta, k tomu štádiu pozemského vývoja, keď celý viditeľný svet foriem vznikol z mocného ducha tvorcov Zeme, šiestich slnečných elohim, ktorých kozmické stvorenie je tiež zobrazené v západnej časti obrazov veľkej kupoly.

Tento výstup k duchovnému zdroju všetkých pozemských foriem (motívy dvoch modrých okien) pod vedením ducha Merkúra nás vedie priamo do imaginatívneho sveta, ktorý nie je v podstate ničím iným ako neustále sa pohybujúcim, neustále sa meniacim životom svetového éteru. Toto je tretí pohyb Merkúrovej palice, ktorého stred je približne rovnaký ako geometrický stred veľkej sály. Svojím spôsobom tvorí centrálny zdroj pohybových síl, ktoré z neho vyžarujú vo všetkých smeroch (život je konštantný pohyb), síl, ktoré vychádzajú priamo zo samotnej hierarchie dynamis, pôsobiacich v planetárnych sférach, ktoré plasticky tvoria metamorfózy stĺpov, oblúkov, podstavcov a hlavných miest. (Tento neustále sa meniaci, tvar meniaci princíp života vo vzťahu k priebehu svetového času je vyjadrený v oboch fialových oknách.)

Božský posol Merkúr nás vedie ešte ďalej. Teraz sa postupne približujeme k štvrtému uzlovému bodu Merkúrovho štábu, aby sme cez neho vstúpili do priestoru, ktorý je určený jeho záverečnou poslednou zákrutou, odkiaľ sa prvýkrát otvára pohľad na celý priestor malej kupoly. Tu, na prahu úplne nového sveta, sa v nás musí konečne prebudiť vyššie duchovné

vedomie, ktoré je oslobodené od všetkých kvalít a atribútov pozemského sveta, ako sú "forma", "priestor" a "čas", a zachováva si len prvotný impulz, ktorý sa až teraz plne realizuje: "Vidím".

A to, čo duchovný učeník, ktorý končí opísanú cestu, teraz vníma, je zobrazené v oboch ružových oknách, ktoré tvoria akúsi predohru k základnej skúsenosti: východu duchovného Kristovho Slnka na východe uprostred malej kupoly, ku ktorej vedomiu je vedená poslom Merkúrom človeka v smere zo západu na východ, v smere určenom jeho palicou.

Teraz môžeme pochopiť duchovný význam tejto úžasnej formy Merkúrovho personálu. Pretože duchovná cesta, ktorú sme prešli a ktorá vznikla z impulzu Ja, a ktorá, ako sme videli, smeruje k zjednoteniu nočných a denných zážitkov - "prekonávanie protikladov spánku a bdenia v ríši vedomia prostredníctvom vyššieho Ja" (Asya Turgeneva, Návrhy okien Rudolfa Steinera) - nachádza svoje symbolické vyjadrenie v podobe, o ktorej Rudolf Steiner hovorí v jednej zo svojich prednášok, že v palici Merkúra máme "symbol rozvoja Ja prostredníctvom skúseností dňa a noci" (GA 119, 28.3.1910).

Po opísaní prechodu zo západu na východ v smere pozdĺžnej osi Goetheana pod vedením posla Merkúra musíme teraz zvážiť vyššie uvedené nadzmyslové aspekty alebo odrazy tohto hnutia, a to: duchovný výstup z oblasti Váh do oblasti Panny, z planetárneho kozmu do kozmu pevných hviezd a v Goetheane prechod z priestoru veľkej kupoly do malej.

Aj tu je naším východiskovým bodom prah západného portálu ako centra a zdroja pôsobenia síl duchov formy, ktorí obdarili človeka impulzom jeho Ja. Dali mu tiež schopnosť každodenného "objektového" myslenia, ktoré človek vo všeobecnosti používa na pochopenie rozmanitých foriem prírodného sveta (v tomto prípade vonkajšieho okolia Goetheanum) a ktorého zdroj treba hľadať v ríši duchov formy. Ale ak niekto zostane bez ďalšieho rozvoja tohto spôsobu myslenia, potom nemôže skutočne ísť ďalej do Goetheanus k jeho západnému portálu. Lebo by bol ponechaný nepochopiteľný všetkému, s čím by sa stretol pod veľkou kupolou.

Aby sme pochopili, čo sa tam ponúka zmyslom, je dôležité urobiť aspoň prechod od mŕtveho myslenia, ktoré postupuje z ríše duchov formy, k živému, pohybujúcemu sa, mysleniu spojenému s ríšou nasledujúcej hierarchie, duchov pohybu. Iba toto živé, dojímavé a neustále metamorfózne myslenie sa môže priblížiť k vyriešeniu mnohých záhad, ktoré možno vidieť v maľbe a sochárstve veľkej sály. Rudolf Steiner to vyjadruje takto: "Pre skutočných [živých] myslenie si vždy vyžaduje veľmi úzky, v určitom vzťahu nevedomý dotyk dychu z ríše duchov pohybu" (GA 151, 20.1.1914).

Goethe mal tiež takéto zmyšľanie. Vo svojej Metamorfóze rastlín a Metamorfóze zvierat "uviedol do pohybu rigidné predstavy o formách" (tamtiež). Preto v sochárstve architraves, hlavných miest a podstavcov stĺpov máme rovnaký princíp goetheovskej metamorfózy, ale v duchovnej forme prenesenej z "éterickej" do duševnej a duchovnej oblasti. Odtiaľ pochádza názov Goetheanum, o ktorého stavebnej myšlienke kedysi hovoril Rudolf Steiner: "Vstupujeme s úctou do ducha, aby sme sa jedného dňa zjednotili s duchom, ktorý sa vylieva všade okolo nás vo formách, pretože okolo nás sú duchovia formy a ktorý sa pohybuje, pretože za duchmi formy sú duchovia pohybu - to je nová ,budovateľská myšlienka'" (GA

286, 28. 6. 1914). Stále však můžeme urobiť ešte jeden krok na tejto ceste. Sám Goethe stál pri mentálnom rozjímaní o "éterickej myšlienke" rastlín: nemohol ísť ďalej. V duchovnom výskume nenašiel cestu od mentálnej skúsenosti "éterickej idey" k čisto duchovnému vnímaniu vo svete predstavivosti.

Goethe nebol schopný pochopiť skupinovú dušu fungujúcu "za" prvotnou rastlinou ako konkrétnu duchovnú bytosť. Teda prechod k živému, pohybujúcemu sa mysleniu k duchovne kontemplatívne mysleniu, ktoré môžu prežívať živé myšlienkové bytosti duchovného sveta, je nielen najdôležitejšou etapou vo vývoji ľudstva od konca Kali Yogy, ale v istom zmysle aj hlavnou úlohou piatej postatlantskej kultúrnej epochy, Uvedomiť si to je vlastná úloha modernej antropozoficky orientovanej duchovnej vedy. Z hľadiska hierarchických sfér takýto prechod znamená ďalší vzostup, ale teraz z ríše duchov pohybu do ríše duchov múdrosti, a to znamená v jazyku hviezdneho písma: z oblasti Váh do oblasti Panny.

V Goetheane celá architektúra, maľba a sochárstvo malej kupoly zodpovedajú tejto novej etape a je to druh prechodu – prechod týmto priestorom pod kupolou, ktorá pokračuje v chôdzi dopredu zo západu na východ v smere pozdĺžnej osi Goetheanu.

S týmto prechodom môže človek získať zvláštny pocit. Lebo všetko, čo bolo tak premenlivé a pohybujúce sa v tejto kupole tu súčasne tuhne do niečoho nového, stáva sa nehybným, porovnateľným s tým mocným prúdom, ktorý tečie do nehybného jazera, ktorý odráža nespočetné tajomstvá hviezdnej oblohy v jeho tichej, priehľadnej vode. Ako najčistejší kryštál najvyššej hviezdnej múdrosti sa nám teraz otvára pohľad do priestoru malej kupoly s dvanástimi stĺpmi a dvanástimi trónmi, na ktorej by skúšajúca duša mala jedného dňa skutočne zahliadnuť prítomné duchovné bytosti. A v maľbe nájdeme obrazy dvanástich veľkých zasvätených, ktorí v priebehu vekov ukázali ľudstvu dvanásť hlavných ciest, ktoré vedú k samotnému zdroju všetkého života a všetkej múdrosti nášho vesmíru, ku Kristovi Logosu.

Zatiaľ čo vo veľkej kupole je všetko podriadené princípu pohybu a metamorfózy, v malej kupole vládne harmónia a žiarivá múdrosť všade až do najmenšieho detailu. Táto skúsenosť najvyššej múdrosti, ktorá stretáva každého človeka, keď prechádza z priestoru veľkej kupoly do priestoru malej kupoly, verne zodpovedá prvým skúsenostiam po smrti alebo, čo je to isté, prvým skutočným dojmom v duchovnom svete. "Je totiž prekvapujúce, že človeku v duchovnom svete nechýba múdrosť" (GA 153, 12.4.1914), vyjadruje v tejto súvislosti Rudolf Steiner. Lebo v duchovnom svete je zo všetkých strán všetko preniknuté žiariacimi kozmickými silami múdrosti. A tento princíp kozmickej

múdrosti nám vychádza v ústrety, akoby sa inkaroval vo formách najduchovnejšieho umenia, v priestore malej kupoly.

Takto sme sa prepracovali od bežného, objektívneho myslenia (duchovná forma) k živému, pohybujúcemu sa mysleniu (duchovia pohybu) a nakoniec k videniu myslenia (duchovia múdrosti). To sa dá vyjadriť aj takto: keď vyjdeme z ríše bežného prírodného sveta a vstúpime do západného Goetheanovho portálu, presúvame sa dovnútra do samotného zdroja ľudského ja a zároveň do celého hmotného sveta foriem (tento motív obsahuje

západnú časť maľby veľkej kupoly), v ktorom sa súčasne celou našou bytosťou ponárame do pamäti duchovného pôvodu sveta a človeka v zmysle slov "Cvičte pamätanie na ducha".

Ak pôjdeme ďalej pod klenbu veľkej kupoly, uvedieme do pohybu našu myšlienkovú spomienku. Teraz stráca svoju vlastnú tendenciu, ktorá navlieka mechanicky tuhé obrazy foriem (spomienok) ako korálky na myšlienkovú niť, a tak sa spomienky stávajú pohyblivými a plastickými. Toto je už skutočný proces, ktorý môžeme opísať ako "Praktizujte uvedenie si ducha". Nakoniec, pri prechode z veľkej siene do malej siene sa uskutočňuje tretie napomenutie: "Cvičte sa vo videní ducha", v tomto prípade videnie nového Ducha Svätého, ktorý vychádza z predstaviteľa ľudstva, z trinásteho, z Kristovho Ducha a naplňa dvanástich.

Z hľadiska hviezdneho písania môžeme povedať: Vo veľkej kupole je zákon Váh. Preto sa zákon symetrie v ňom prejavuje inak ako v priestore malej kupoly. Prvá predstavuje "absolútnu" symetriu, ktorá je vyjadrená úplným opakovaním celého sedemnásobného planetárneho vývoja od Saturnu po Venušu na severnej a južnej strane haly; V priestore malej kupoly je však symetria len relatívna, pretože hoci tucet stĺpov je rozdelených symetrickou osou budovy na šesť a šesť, stále tvoria akúsi samostatnú jednotu, akýsi duchovný organizmus povolaný zrkadliť a odhaliť zjednocujúci trinásty princíp vyjadrený v jeho strede ako jednotný celok, takže symetria v priestore veľkej kupoly je výsledkom pohyblivej rovnováhy Váh, Zatiaľ čo symetria v priestore malej kupoly je harmonickým vyjadrením jednej zjednotenej bytosti, nositeľa všeobjímajúcich dvanástich svetových múdrostí.⁸⁹

V priestore veľkej kupoly sa stretávame aj so siedmimi hlavnými planetárnymi duchmi pohybu (pozri GA 136, 10. a 13.4.1912) pri ich tvorivej činnosti. Z ešte vyšších sfér, z priestoru malej kupoly, sa s nimi stretáva dvanásť najpokročilejších duchov múdrosti v zjavení, v ktorého strede, z hviezdneho sveta, zostupuje do planetárnej a pozemskej sféry postava Krista-Logos, ktorý vstupuje do našej slnečnej sústavy ("slnko") cez "bránu" vedúceho "slnečného ducha múdrosti" (GA136:13. 4.1912).

Tento pohľad na Kristovo bytie na východnej strane malej kupoly - v soche a nad ňou - ukončuje našu cestu Goetheanom pod vedením posla Merkúra a zároveň duchovný prechod z oblasti Váh vo veľkej kupole do oblasti Panny v malej kupolke. Konkrétne do priestoru kupoly, v strede ktorej dodnes spočíva skrytý a zároveň "za" plasticky zobrazenými obrami. Predstaviteľ ľudstva medzi protichodnými mocnosťami Lucifera a Ahrimana spiacej bytosti novej Isis, božskej Múdrosti, nebeskej Panny Žofie (pozri GA 180, 6.1.1918).

Nakoniec budeme opäť pozorovať veľmi zvláštne postavenie, ktoré zaujímajú Váhy v nami opísanom procese prechodu. Ako sme videli, Váhy stúpajú z "temnej" do "svetlej" časti zverokruhu až od polovice atlantského obdobia, alebo inými slovami, z oblasti spojenej s vplyvom planét do oblasti bez tejto aktivity. Do dnešného dňa tento proces výstupu nebol úplne dokončený. V istom zmysle je to len asi polovica cesty v našej dobe. Jeho dokončenie závisí od vývoja ľudského Ja, ktoré musí dosiahnuť určitý stupeň, pretože "... čím viac Ja dosiahne najvyšší bod svojho vývoja, tým viac je aktívne vo zverokruhu. V najhlbšom jadre Ja sa nedeje nič, čo by nemalo svoje následky až po zverokruh... a tým, že stojí so svojím Ja ako človek skutočne v pozícii, aby sa vyvinul do svojej atmy

alebo duchovného človeka, vytvára čoraz viac síl, ktoré mu dávajú schopnosť konať vo Váhach až po zverokruh. Svoju úplnú moc nad týmito Váhami vo zverokruhu dosahuje prenikaním svojho Ja až k atma alebo duchovnému človeku, to znamená do ríše Panny. Potom sa stáva bytosťou, z ktorej niečo plynie, ktorá prechádza zo štádia času do štádia trvania, večnosti" (GA102, 27.1.1908).

Existujú teda tri etapy vývoja ľudského Ja, ktoré súvisia s tromi zmenami kozmickej polohy Váh:

1.

Princíp Ja začína pôsobiť v človeku; Človek vstupuje na cestu svojej individualizácie, čím postupne rozvíja každodenné vedomie Ja. Váhy začínajú prechádzať z "temnej" časti zverokruhu do "svetlej" časti.

2.

Človek úplne disponuje svojím každodenným vedomím, a tak sa mu otvára možnosť vstúpiť na cestu, ktorá postupne vedie k novému duchovnému vedomiu. Váhy dosiahli približne stred procesu prechodu. Časť ich síl je spojená s pôsobením hviezdnych mocností (Panna), zatiaľ čo iná časť je stále spojená s oblasťou Škorpión-Orol.

3.

Človek dosiahne prvý stupeň duchovného človeka (ešte na Zemi). - Váhy sa úplne stávajú "hviezdnym" znamením.

Tieto tri štádiá teda tvoria takmer evolučný proces ľudského ja v rámci hraníc slnečnej sféry, v ktorej majú duchovia svoje sídlo druhá hierarchia, Exusiai, Dynamis a Kyriotetes, a odkiaľ pôsobia (GA 236, 27.6.1924).

V prvej etape teda máme plán najstarších chrámov Východu (takže nazývané "stúpy"), na druhom plán prvého Goetheana a na treťom pôdorys budúceho kostola Svätého grálu (pozri GA 194, 13.12. 1919).

Z toho vyplýva, že základná myšlienka prvého Goetheana ako dvojkupolová štruktúra, ktorá ukazuje rovnováhu planéty a hviezdne sily a zároveň postupný prechod jedného do druhého v aspekte od mikrokozmu k makrokozmu vyvíjajúceho sa slobodného individuálneho Ja, vychádzajúceho priamo z vtedajšieho nebeského súhvezdie, keď "Merkúr stál ako Večernica vo Váhach [to znamená,

vo svojom pohybe zo západu na východ]". K tomuto vznešenému cieľu

- prebudenie nového duchovného vedomia v ľudstve - ("vstupujeme

s úctou k Duchu, aby sme sa jedného dňa mohli zjednotiť s týmto Duchom..." bolo venované prvému Goetheanum, ktoré bolo vytvorené tak, že

aby človek, ktorý chce vedome konať vo zverokruhu, v stavbe

Zo západu na východ pozdvihol skrze sily svojich slobodných

Ja od planetárnej existencie k hviezdnej existencii. A prichádza mu v ústrety

Kristus, predstaviteľ makrokozmickeho princípu Ja, kráča

Od hviezdnej k planetárnej existencii, keď sa pohybuje z východu

na západ, čo umožňuje samotný prechod.

Z hľadiska kresťansko-rozekruciánskej cesty poznania,

Tento proces je charakterizovaný nasledovne: Vstupujeme

ku Goetheanovi cez západný portál, najprv s jeho bežným denným vedomím, ktoré sa potom prebúda k imaginatívnemu vedomiu prežívaním premien foriem v priestore veľkej kupoly; Ďalej je toto vedomie preniknuté silami inšpirácie počas prechodu do priestoru malej kupoly, keď z kazateľnice, na rozhraní dvoch kupol, zaznie slovo, v ktorom sú okolité formy vyjadrené zvukmi ľudskej reči (tu dostáva imaginatívne zvlnené vývojové hnutie, v ktorom sa stáva inšpiráciou, zároveň "hrtanom" pre svoj "zvukový rod" a stáva sa slovom); a nakoniec nás prebúda pohľad na postavu predstaviteľa ľudstva na východnej strane k intuícii, k intuitívnej skúsenosti Krista ako najvyššieho Ja každého človeka a celého ľudstva.

Týmto spôsobom sa Goetheanum stáva pre nás skutočným chrámom moderného kresťanského zasvätenia, keď doň vstúpime, vedení duchom Merkúra zo západu, aby sme sa na východe stretli s poslami kozmickeho Krista, ktorí tu pracujú, duchmi druhého, slnečnou hierarchiou: duchmi múdrosti (v malej kupolke), duchmi pohybu (vo veľkej kupole) a duchmi formy (v západnom portáli):

"Kyriotety, dynamis, exusiai,

Dajte oheň z východu,

čo formuje Západ."

Zo sféry týchto "duchov svetla" prišlo Goetheanum na Zem, zo vznešenej slnečnej ríše druhej, "Kristovej hierarchie", aby sa stalo domovom Slova na zemi, viditeľným zjavením slnečného Logosu.